

شدت نیاز موجودات مادی به هدایت

برپایه ضرورت هدایت برای هر موجود امکانی، نیاز موجودهای مادی و طبیعی به آن بیشتر است. زیرا هر اندازه هستی چیزی ضعیف باشد، نیازمندی آن به هدایت افزون‌تر و روشن‌تر است...

برپایه ضرورت هدایت برای هر موجود امکانی، نیاز موجودهای مادی و طبیعی به آن بیشتر است. زیرا هر اندازه هستی چیزی ضعیف باشد، نیازمندی آن به هدایت افزون‌تر و روشن‌تر است.

قرآن کریم هر يك از موجودهاي طبيعي را داراي راه خاص و هدف مخصوص و هدایت ویژه‌اي مي‌داند که نموداري از آن نقل مي‌شود؛
 ألم تر أن الله أنزل من السماء ماءً فسلكه ينابيع في الأرض ثم يخرج به زرعاً مختلفاً ألوانه ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يجعله حطاماً إن في ذلك لذكرى لأولي الألباب. (1) در این آیه سخن از حرکت باران و رهیابی خاص آن در راههای زیرزمینی و تمرکز آن در چشمه‌ها و جذب آن پس از جوشش، در گیاهان است که هدایت ویژه آنهاست.

و أوحى ربك إلی التحل أن اتخذي من الجبال بیوتاً و من الشجر و ممّا یعرشون * ثم کلي من کل الثمرات فاسلکي سبل ربك ذللاً یخرج من بطونها شراباً مختلف ألوانه فيه شفاء للناس إن في ذلك لایة لقوم یتفکرون. (2) در این آیه سیر خاص خانه‌سازی زنبور عسل در کوهها و درخت و داربست‌ها و عصاره‌گیری از

گل‌ها و میوه‌ها و پیمودن راههای رهنمود شده پروردگار و تولید عسل از راه ویژه آمده‌است که به هدایت مخصوص آن می‌انجامد. قرآن حکیم کوشش صحیح در راه تولید عسل را راه خدا می‌داند؛ یعنی راهی است که خداوند آن را به زنبور نشان داد و برای نیل به آن هدف، او را هدایت کرد.

همچنین در آیاتی هدایت انسان در بعد طبیعی و حرکت‌های مادی آمده است که مانند دیگر موجودات زنده، حرکت و راه و هدف طبیعی دارد؛ و ألقى فی الأرض رواسی أن تمید بکم و أنهاراً و سبلاً لعلکم تهتدون (3) و جعل لکم فیها سبلاً لعلکم تهتدون (4) و الذي جعل لکم الأرض مهدياً و سلك لکم فیها سبلاً. (5) زیرا تمامی حرکت‌های منظم انسان، نیازمند هدایت به راه و هدف است؛ خواه حرکت‌های آینی و مکانی او که در این آیات یادآوری شده یا حرکت‌های عینی و مکانی که بعداً ذکر می‌شود.

پس، هرگونه حرکتی در قلمرو طبیعت در سطح جماد و نبات و حیوان و انسان با هدایت الهی همراه بوده، از راه خاص به هدف مخصوص رهبری می‌شود و هیچ موجود طبیعی جامد و ایستا نبوده، هیچ حرکتی نیز بدون هدف نیست. در نتیجه، همه محدوده طبیعت و موجودات زمینی و اختران سپهری، محکوم حرکت و مشمول هدایت عمومی هستند؛ الذي خلق فسوی * و الذي قدر فهدی. (6)

1 - سوره زمر، آیه 21.

2 - سوره نحل، آیات 69 - 68.

3 - سوره نحل، آیه 15.

4 - سوره زخرف، آیه 10.

5 - سوره طه، آیه 53.

6 - سوره اعلی، آیات 32.

هدایت در قرآن، ص 38-39.